

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam volja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam volja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan volja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijski v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 291.

V Ljubljani, v sredo 18. decembra 1895.

Letnik XXIII.

Laška nestrpnost v Gorici.

Goriški Lahi so skrajno nestrpni proti Slovincem.

Naj govorijo dejstva:

1. Odbor za novo cerkev presv. Srca Jez. na starem pokopališču je nabral do sedaj v gotovini okrog 17.000 gld. Po času gre. Priznati moramo, da se odbor močno trudi, da dobi potrebnega denarja za zgradbo, a zadostnega denarja le ni in ni. Vse kaže, da je malo navdušenja za novo cerkev. Slovenci imajo tehten razlog biti hladni. Zakaj? 1. zato, ker se širi govorica, kakor bi liberalni, laški mestni zastop hotel imeti patronat v novej cerkvi, 2. zato, ker mestni zastop podaljša baje obrók za pričetek zidanja pod pogojem, da se ne bo smela glasiti slovenska beseda v novej cerkvi. Pogoj odbora nikakor ne more pohvaliti, ker tudi Slovenci prispevajo z denarnimi doneski in ker imajo pravo tirjati od svoje glavnice v novej cerkvi dušnih obrestí — pobožnosti v svojem jeziku. Radovedni smo, kako se bo izmotal iz teh neljubih škorpcev. — Prva nestrpnost mestnega zastopa proti Slovincem.

2. Drugi dokaz laške nestrpnosti proti Slovincem v Gorici je preganjanje slovenskih propovedi v goriških cerkvah. V kuracijske cerkvi sv. Roka je slovenska propoved že blizu vrat. V župnijske cerkvi sv. Vida jim je slovenska propoved odveč. Čudni ti gospodje! Kako skrb imajo za cerkev, kakor bi bilo v njih področju določevati, v kakem jeziku se sme govoriti z lece! Zares skrajno predrzen je naskok dr. Maranija na slovensko propoved na Placuti. In laško konservativno glasilo k tej gonji za ustanovitev laške nacionalne cerkve v Gorici glasno molči in kima. Vemo predobro zakaj? Laški liberalci in konservativci podala sta si roko v boju proti Slovincem v Gorici. Ali ni res? Tu krik, tam molk jasno priča. Žalostni časi se obetajo sv. Cerkvi, materi vseh narodov, koder so mešane narodnosti, od fanatičnega nacijonalizma.

3. Tretji dokaz laške nestrpnosti proti Slovincem v Gorici je trdovratno odrekanje slovenskih šol v Gorici. Koliko let že traja boj! A zdi se, da ga je še-le začetek. Najviše sodišče je razsodilo ugodno za Slovence. Mesto je ugovarjalo, se kujalo, odlasalo. „Sloga“ je vstavila pouk na svojih šolskih zavodih. Vlada je dala podporo in pritiskala na mesto, da oskrbi Slovincem šolo, a mesto kaže zopet svojo zagrizenost in nestrpnost. Konec Gorice, Pod Turnom, prireja za šolo bivšo mrzlo vojašnico, da oteži slovenskim otrokom obiskovanje šole. Glede klopi je sklenilo mestno Slovincem prijazno? starašinstvo, dati Slovincem stare, obrabljene klopi, laškim šolam narediti nove. Slovincem najslabše, najneugodnejše, Lahom najboljše, najugodnejše. Kako prikupljivo postopanje. — Čujemo, da so se izrekli stariši zares možko, da v vojašnico pod Turnom ne bodo pošiljali svojih otrok. Nimajo — li prav?!

4. Četrty dokaz laške nestrpnosti je pobalinstvo zgotovljeno pred kratkem. Plačani zlikovec je pomazal napis na Sloginih zavodih, kar gotovo ni v čast goriškimi Lahom. S tem činom dala si je odduška laška nestrpnost proti Slovincem in tudi proti — vladi, ker je s svojo podporo omogočila nadaljevanje pouka v Sloginih zavodih.

5. Peti dokaz laške nestrpnosti je trgiranje slovenskih lepakov. V semenj sv. Andreja so gosto prilepljeni lepaki po goriških ulicah naznanjali, da se bo nadaljeval pouk na Sloginih šolah. Le prekmalu bili so v kosih. Kdo jih je potrgal?

6. Šesti dokaz, da je laška nestrpljivost nepoboljšljiva, je dejstvo, katerega ne more nihče vtajiti — doznali smo od verodostojne priče, ki je s svojimi očmi videla — da v župnijske cerkvi na Placuti „špijonira“ službo božjo policaj civilno oblečen, pa tudi v uniformi, da poda dr. Maroniju svežega gradiva novim interpelacijam v mestnem zastopu proti slovenskemu govoru na Placuti. Kako bi imenovali neovrgljivo resnico, ne vemo!

Bodi za sedaj dovolj dokazov. Dejstva ne more nikdo vtajiti.

Sklep: Lahi v Gorici so začeli smrtni boj proti Slovincem, kar jim dela pred svetom jedino to-le čast, da so skrajno nestrpni in fanatični proti Slovincem. A zatiranje rodi odpor, ki bi vtegnil biti končno le Lahom v kvar.

Slovan gre na dan, ker ga mogočni zatiralec sili na dan.

Državni zbor.

Na Dunaju, 17. decembra.

V večerajšnji seji se je nadaljevalo posvetovanje o državnem proračunu. Na dnevnem redu je šesto poglavje: „Prispevki k potrebščinam za skupne zadeve.“

Prvi govornik dr. Lueger spominja najpreje na resolucijo, ki se je stavila svojedobno gledé varstva avstrijskih pravic nasproti Ogerski, ter pripomni, da se je od tega časa oglašalo vedno več nasprotnikov ogerskega prvenstva, ki so se izjavili proti pogodbi z Ogersko, ki se po pravici sme imenovati pogodba mej levom in oslom, pri kateri pa Avstrija ne igra vloge prvega. Govornik dokazuje, da je pogodba, ki ni nič drugega, nego sad miru v l. 1866, sklenjena le na krst Ogerske in onih, ki hočejo obogateti sebe s tem, da izmozgavajo domovino. Vojna odškodnina, katero je morala plačati Avstrija svoji sedanji zaveznici, mnogo presega odškodnino, katero je zahtevala Nemčija od Francije. Temu se mora pri obnovitvi odpomoči. Nam je seveda vse jedno, ali ministri v tem oziru kaj storé ali ne, marveč potreba je le močne in odločne zbornice, kar pa žalibog sedanja ni. Sedanja zbornica rešila bode samo še volilno preosnovo, potem pa mora iti, in nova zbornica bode še le odločevala o ponovitvi pogodbe z Ogersko. Ministerski predsednik, ki primerja antisemitsko s Košutovo stranko, pravi, da sta obe državni polovici enakopravna faktorja.

LISTEK.

Pokop na morju.

Spisal Gončarov. — Preložil Jeronim Anonim.

Danes (28. julija 1859 l.) sem imel priliko videti sceno, katera mi ostane trajno v spominu.

Preteklo noč je umrl jeden izmed mornarjev na ladiji. Truplo umrlega je ležalo do današnjega jutra pred malim oltarjem v notranji ladiji; danes pa so ga pokopali. Šest mornarjev v spremstvu našega dobrega duhovnika je prineslo truplo umrlega na krov. Krepko truplo je bilo zašito v mrtvaško rjuho, pri nogah pa je bilo pritrjeno pritežje iz litnega železa.

Leseno omečje, obdajajoče v sredi krov ladije „Retvizan“, je bilo sneto. Ob robu krova je ležala dolga deska, katera je segala daleč nad vodo; na njo so položili mornarji truplo umrlega; dva podčastnika sta pridrževala desko. Vse polno ljudij je stalo na krovu, tudi mnogo častnikov je obdajalo svojega bivšega tovariša.

Med tem, ko je opravljal duhovnik molitve — pripognil sem se in pogledal doli v morje. Valovi

so gluho šumeli, dvigali se in žuboreč delali bele pene, potem pa se vrtili v krogu nad mračnim globokim brezdnom...

„Spomni se, o Gospod, v Tvojem carstvu služabnika Tvojega Andreja“... je molil duhovnik.

„Amen!“ slišati je bilo v krogu.

„Spustite ga!“... je zapovedal nekdo.

Deska se je nagnila proti vodi, in truplo se je začelo polagoma pomikati, še jeden hip — in skrilo se je v valovih...

Ne morete si misliti, kako žalosten utis, malo ne strah je ostavil ta pokop v moji duši. Reci, kar hočeš, človeku je lastno samo i živeti i umreti na zemlji. A nikdar se ne kaže razlika med živimi in mrtvimi tako občutno, ko takrat, kadar človeka polože v zemljo. Pokojnik je svojem bližje, prav tako so tudi njegovi njemu bližje, čeprav odtrga brezčutna zemlja srce od srca. — Kam je šlo v morju njegovo truplo? Kje je? V kako pustino, v kakó strašno samoto ga je zanesla voda?... Zanj je pač to vse jedno!...

Vselej, kadar vidim tak dogodek, kadar sem navzoč slučajno pri takem pokopu, — govori mi srce razločnejše, nego modrovanje...

Katoliški duhovniki na Rusko-Poljskem.

Brez pokorščine, katero so škofje dolžni papežu in duhovniki škofom, bila bi jedinst v katoliški cerkvi nemogoča. Papež in škofje morajo pa tudi neomejeno pravico imeti, svojim podložnim zapovedi in navodila dajati. Škofom mora biti nadalje dovoljeno, da popolnoma samostojno občejuje s sv. stolico, duhovniki pa ne morejo in ne smejo od nikoga drugega navodila v cerkvenih zadevah sprejemati, nego le samo od svojega škofa. Kakor hitro se še kdo drugi meša v notranje cerkvene zadeve, trpi vedno cerkvena disciplina. — Ravno tako jasna resnica je, da je škof v svoji škofiji najvišji učenik katoliške vere, in da le samo njemu pristoji odgoja duhovskega naraščaja.

Pravoslavna Rusija pa teh temeljev katoliške jedinsti in prostosti že zdavnej noče priznati, veliko več jih je do cela zavrгла. Kakor znano, bili so škofovski sedeži od leta 1863 na Rusko-Poljskem spraznjeni. Še le sedanjemu papežu Leonu XIII. se je posrečilo, da so se razmere med sv. stolico in rusko vlado vsaj nekoliko zboljšale. Prognani škofje so vsled tega smeli zapustiti Sibirijo ter se nastaniti v Galiciji. Vlada jim je milostno dovolila malo pokoj-

5 8 45 7 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Temu pa ni tako, kajti Avstrija plačuje 70 odstotkov in Ogerska le 30 odstotkov; poleg tega pa nima prva še nikakih pravic in mora tako plesati, kakor ji druga gode. Antisemitska stranka zahteva častne in pravične pogodbe, ako pa ta ne bo mogoča, pa personalne unije. Potem pojasnjuje govornik stališča raznih strank glede ogerske zadeve. O Poljakih pravi, da so vsled sovraštva do Rusije sicer zvezani z Ogri, toda gotovo je, da jim ni povsem po godu sedanja pogodba. Ravno tako bodo glasovali proti obnovitvi skoro vse druge stranke iz gospodarskih, političnih, narodnih in verskih razlogov. Posebno veliko trpi vsled pogodbe dunajsko mesto, ki ne bo doseglo svoje nekdanje veljave, dokler se ne oprostí sramotnega bremena z leta 1867. Konečno poudarja govornik, da bo neustrašeno nadaljeval svoje delo proti obnovitvi pogodbe.

Posl. S u e s s zagovarja pogodbo iz političnih oziróv ter pravi, da Avstrija ravno sedaj potrebuje zveste zaveznice, ko prete orijentalne spletke. V dokaz navedene izjave spominja govornik na položaj Avstrije v letu 1866, ko je vladala splošna bojazljivost, iz katere so jo pomagali reševati velevažni nemško-liberalni možje Herbst, Brestel in drugi (!) Nadalje odločno zavrača Luegerjeve napade na nemško liberalno stranko, češ da dela iz same sebičnosti za obnovev pogodbe. V nadaljnjem govoru opozarja govornik na neugodne razmere pri sklepanju in vsakokratni obnovitvi pogodbe z Ogersko, v katerih se je Avstrija hote ali nehoté morala udati svoji usodi. Sedaj so se te neugodne razmere zelo spremenile, tako da obnovev ne bode provzročala posebnih težav. Pri ti priliki opozarja na pojasnila dr. Plenerja in dr. Beera, naj se namreč poviša konsumni davek, ki bi zdatno pomnožil drž. dohodke, ter pozivlja finančnega ministra, naj se o tej zadevi dobro pouči. Največje važnosti pa je, pravi konečno govornik, da vlada v zbornici jedinstvo, kakoršne je potreba pri vseh tako važnih razpravah. Tudi vlada mora imeti popolno proste roke, ako hoče, da se zjedini z zborniško večino.

Ministerski predsednik grof B a d e n i pripomni najprej, da nima sicer nikakega povoda vdeleževati se današnje debate, ker je zbornični predsednik omenil, da se o tej točki ne bo glasovalo, ker jo je že odobrila delegacija, ko bi ne bilo padlo nekaj besedij, katere je dolžan zavriniti. Minister pravi, da se v zbornici na dvojni način zastopajo gospodarske koristi. Oni, katerim so pred očmi samo gospodarski interesi, ne spolnujejo samo patrijotične dolžnosti, ampak so tudi vladni prijatelji, ker ji ponujajo moralnično podporo ob priliki razprave glede obnovev. Poslanec za okraj Margarethen je pa lahko miren, kajti ministru so že v toliko znane avstro-ogerske razmere, da ve, kakošne nazore in namene goji vladi nasprotna stranka. On sicer ne more dvomiti, da so tudi oni vneti za blagor vseh v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežela, ki goje največje sovraštvo nasproti Ogorskí, toda, ako se razruši obstoječe državnopravno razmerje, gotovo ne bo de v korist državnih interesov, marveč le v korist strankarskim namenom in agitacijam. Kaj tacega vlada ne more odobravati, ker je nerabljivo in škodljivo.

nino. V septembru t. l. je v Krakovu umrl zadnji teh neustrašenih spoznavalcev, nadškof varšavski, Felinski.

Ker so se prognani škofje odpovedali svojim stolicam, dobile so vse poljske škofije nove pastirje. Papež je vsled tega moral seveda dati ruski vladi velikih koncesij, od katerih omenjamo, da škofje le po petrograjskem ministerstvu smejo dopisovati z Rimom. Sedanjí car je celo dvema poljskima škofoma dovolil potovati v Rim. To je pač znameniti dogodek, ker še več nego pol stoletja ni bil kakí poljski škof osebno pri sv. Očetu. Znano je namreč, da so bili na zadnjem vatikanskem koncilu škofje iz Afrike in Avstralije, le Rusko-Poljska ni imela svojega zastopnika.

Nadalje je moral papež Leon XIII. ruski vladi dovoliti, da so se po poljskih seminatorijih ruski jezik, literatura in zgodovina vpeljali kot obligatni predmet. Da to koncesijo moremo prav ceniti, moramo vedeti, da v celej Rusiji ni niti jednega Rusa, ki bi smel bil katoličan. Katoliški duhovnik tedaj pri svojem bogoslužju nikdar ne more ruštine rabiti. Nasproti pa vlada sili, naj bi se tudi po poljskih cerkvah vsaj deloma ruščina rabila.

(Konec sledí.)

Posl. F ü r n k r a n z opomni, da se je v letih 1876 in 1886 le vsled tega dala pregovoriti zbornična večina, ker je pretíla vojskína nevarnost. Dalje omenja vojaškega bremena, ki čedalje bolj obtežuje kmečko prebivalstvo. Vsled pogodbe mora Avstrija vzdrževati 27.000 ogerskih vojakov in carinska ter trgovinska zveza je vsled ogerske konkurence za avstrijsko kmetijstvo jako škodljiva. Konečno izjavi govornik, da bi on in vsi njegovi tovariši glasovali proti točki, ko bi smela zbornica o tem odločevati.

Posl. grof P a l f f y se zahvaljuje posl. S u e s s u za mirno in stvarno (?) pojasnilo glede pogodbinega vprašanja. Nasproti posl. Luegerju omenja, da on sicer ne dvomi nad patrijotičnim mišljenjem njegovim, toda splošen vtis njegovega govora je jako žalosten, ki vzbuja nezadovoljnost tudi na Ogorskem. (Posl. Lichtenstein: Ogri začenjajo! Dr. Lueger: Mari smejo Ogri z nami delati, kar se jim ljubi?!) Govornik je mnenja, da ni potreba tako sovražno nastopati, marveč treba iskati sporazumljenja in varstva avstrijskih interesov. On bo sicer vedno zagovarjal mnenje, da se mora znižati kvota in spremeniti trgovinske pogodbe, toda nikakor pa ne more odobravati trditve, da so nam Ogri sovražni. Ogorski narod je preveč vitežk in pravičen (?).

Predsednik opominja dr. Luegerja k redu radi nečastnih izrazov.

Posl. L u e g e r pozdravlja izjavo grofa Palfyja, da on in njegovi somišljeniki ne odobravajo obnovev, marveč, da zahtevajo spremembo kvote in gospodarskih razmer. Konečno pripomni, da je to vspeh njegove agitacije.

Radi teh besedij nastane splošen vrišč in predsednik opozarja poslance k redu.

Posl. dr. G e s s m a n n : „Kdor vpije? Prosimo, da izostanejo policijski napadi!“

Predsednik : „Moram Vas, g. posl. Gessmann, še jedenkrat pozvati k redu, ker je vaše vedenje popolno nedostojno. (Velikanski vrišč pri antisemitih. Posl. Steiner: „Vi izzivate!“ Dr. Gessmann: „To je policijsko!“)

Posl. dr. L u e g e r pravi, da je on prvi, ki si je upal pojasniti ogerske razmere. (Dr. Menger: „Mi smo že pred desetletji govorili o tem!“) Ko bi šlo po vaši volji, bi bili zadovoljni s kvoto 70, da tudi 75, ali bi še celo dodali 25 odstotkov.

Predsednik: Gospoda govornika moram znova pozvati k redu in ga siliti, da kot akademično izobražen tako govori, kakor se spodobi izobraženemu človeku. (Posl. Troll: „Policija!“ Posl. Purghart: „To je nepravilno!“) Jeli to govor, ki se sme govoriti v ljudskem zastopstvu. Ako tako govori akademično izobražen mož, kam bo zbornica prišla?

Posl. L u e g e r : Menim, da smo vsi preveč vznemirjeni. Reči moram, da nisem hotel nikogar žaliti. Govornik pojasnjuje nadalje vprašanje glede pogodbe z Ogersko, opozarja na narodnostne razmere ter izjavi, da vlada na Ogorskem terorizem. Tudi v zunanji politiki kaže Ogerska svojo premoč, posebno na balkanskem polotoku. Njegova stranka je prijazna pravični pogodbi, toda ako ta ni mogoča, zahteva personalno unijo in gospodarski boj. Avstrija se mora oprostiti in si pridobiti veljavo v evropskih državah.

Prihodnja seja jutri.

Pogodba z Ogersko.

(Spisal državni poslanec Fr. Povše.)

O prevažnem vprašanju o pogodbi z Ogersko za dobo nadaljnjih deset let imel bo državni zbor v kratkem razpravljati.

To vprašanje je velikega pomena za gospodarski razvoj naše državne polovice, pa tudi iz političnega ozira prevažno, ker tu se ravna v poslednji vrsti, ali bo zopet morala Avstrija na ljubo ohraniti dualizma v državi vdati se Ogorskí in od te zahtevanim krivicam glede kvote k skupnim stroškom za skupne državne zadeve (vojaštvo, skupni državni dolg itd.) Na Ogorskem se že precej časa pečajo s tem vprašanjem, tukaj se je še le sedaj začelo misliti na delo. Ne more se zanikati, da čaka vlado pri tem težavno delo, kajti slehern poslanec mora na podlagi povsem spremenjenih razmer v gospodarskem in denarstvenem oziru, kakoršne so nastale na Ogorskem osobito tekom zadnjih dveh desetletij, soditi, ali zamore glasovati za pogodbo na podlagi sedanje kvote.

Da me kedo ne bo de sumničil, da tega važnega državnega vprašanja ne razmotrivam mirno, nepristransko, ter da le interese kmetovalcev vpo-

števam, izjavljam takoj, da priznavam velik pomen te pogodbe za našo avstrijsko obrtnijo, kateri bi želel večji razevit, vsaj rad priznavam, da cvetoča obrtnija je dober kupec tudi za kmetijske pridelke. Toda dokazal bom, da tudi naša avstrijska obrt ima dokaj pritožb proti ogerski in kakor bom na podlagi uradnih statističnih števil dokazal, pojema naš obrtniški izvoz na Ogersko tako, ako bo tako dalje šlo, da v teku prihodnjega desetletja skoro prejenja naš izvoz obrtnije na Ogersko, ako bo ogerska vlada tako, kakor doslej, z vso silo, neverojetnimi sredstvi gojila napravo raznih obrtnij na Ogorskem.

Ko je drž. minister Beust izumil dualistično uravnavo države, sklenila se je l. 1867 prva pogodba mej obema državnima polovicama, Avstrijo in Ogersko. Takrat se je sklenilo, da Avstrija prevzame 70, Ogerska 30 odstotkov od skupnih stroškov za skupne državne potrebe. Že takrat so težili trezno računajoči možje, da je to razmerje neugodno za našo državno polovico. Pa bodisi že tako, ker dejansko nahajala se je takrat Ogerska v revnem položaju. A vse drugače je sedaj po preteku 30 let in potrebno se mi dozdeva, da seznanim čitatelje našega lista z bistvom čelga vprašanja, mirno in dejansko na podlagi odnošajev, kakoršni so nastali sedaj, da zamore slehern soditi o tem vsekako prevažnem vprašanju.

Predno preidem v meritorno razpravo, izražam le željo, da bi naša vlada našla potrebni pogum ter da bi pri razpravi z ogersko vlado z vso odločnostjo varovala naše gospodarske interese, kar zamore tudi podkrepiti z dejanskimi dokazi na podlagi uradnih statističnih števil. Tekom let od prve pogodbe iz l. 1867 dogodile so se toliko mogočne premembe v gospodarskem oziru, da se more in mora trditi, da Ogerska, s katero se ima sedaj skleniti pogodba za nadaljno desetletje, je povsem drugačna v narodno-gospodarskem odnošaju, kakor je bila, ko se je sklenila prva pogodba. Zato mora naša država zastaviti si kot smoter pri tej pogodbi vse druge namene in zahteve.

1. Oglejmo si bližje res velikanski napredek Ogorske tekom 3 desetletij; na podlagi teh razmer je naša državna polovica povsem opravičena zahtevati, da Ogerska tudi prevzame drugačen prispevek k skupnim državnim stroškom.

L. 1868 — torej prvo leto, ko je Ogerska samostalna postala, imela je drž. dohodkov 112 milij. gld., izdatkov 109 milij. gld.

l. 1870	242 milij. gld. doh.	— 216 milij. gld. strošk.
„ 1880	278 „ „ „	— 280 „ „ „
„ 1888	307 „ „ „	— 305 „ „ „
„ 1890	595 „ „ „	— 543 „ „ „
„ 1893	466 „ „ „	— 392 „ „ „

Pri tem državnem gospodarstvu pa je naraslo državno premoženje na Ogorskem v sledeči razmeri, kar zopet kaže, za koliko se je zboljšalo državno njeno premoženje.

L. 1868 znašalo je Ogorsko državno premoženje 511 milijonov gld., l. 1894 že 2674 milij. gld.

V koliko so se tudi spremenili finančni denarni odnošaji, spričujejo naslednji izkazi. L. 1868 najela je Ogerska država državno posojilo pod neugodnimi pogoji, ker dobila je za na 100 gld. glaseče se državne zadolžnice efektivno le 72 gld., l. 1892 pa je izdala Ogerska tako zvano kronino rento ali državne zadolžnice v vrednosti 531 milijonov gld. in za na 100 gld. glaseče zadolžnice dobila je 91 gld. To kaže, za koliko so se zboljšali denarstveni odnošaji v Ogorski. L. 1868 morala je Ogerska plačevati od državnih obveznic nad 6 1/2 odst., sedaj le 4 1/4 odst. in se v tem oziru Ogerska meri z Avstrijo, v kateri se avstrijska renta obrestuje s 4 1/2 odst., in če primerjamo obrestovanje državnih zadolžnic v drugih državah, zopet vidimo, da uživa Ogerska v finančnem svetu enak kredit kakor Avstrija. Le v Nemčiji znaša obrestovanje 3 1/4 odst., zato pa so obresti grozno visoke v Srbiji s 7 1/2 odst., v Italiji s 6 1/2 odst., na Grškem 13 odst.!

Za koliko so se zboljšali finančni odnošaji na Ogorskem od l. 1867, nam nadalje spričuje tudi to, da je imelo ogersko železniško posojilo kursno vrednost le 71 gld. danes stoje ti papirji na 127 gld.!

Te številke pač dovolj jasno govore in nam dokazujejo, da ima naša državna polovica sedaj, ko se ravna za obnovev nove nadaljne desetletne pogodbe, obravnavati z državo, ki se more ponášati s finančnim kreditom, ki se povsem meriti more z našim.

Ce iščemo priti na sled vzroku, ki je Ogorsko tako visoko povzdignil v kreditu, najdemo, da je

ogerska vlada z neverjetno brezobzirnostjo vedela v škodo naši državi le svoje koristi vterjevati in odtod prihaja njeno zadolženje znašajoče blizo 3000 milijonov gld., katere pa je plodonosno uporabila za zgradnje železnic, čeravno je tu marsikaka proga zgradila se le v prid posameznikom, za pospeševanje zgradb novih tovarn itd.

Ne da se tajiti, da je ogerska vlada silno napela davčni vijak, kajti v teh 30 letih pomnožili so se državni dohodki skoro petkrat, vendar pa so se redni davki le podvojili in sicer zemljišni davek ostal je isti s 34 milijoni, hišni davek narasel je od 6 $\frac{3}{4}$ milijonov na 11 $\frac{1}{2}$ milj. gld.; zelo poskočil je obrtni in dohodninski davek od 12 na 30 milijonov. Še v večji meri pa so narasli državni dohodki iz indirektnih davčnin.

Dohodek iz tobačnega monopola narasel je od 18 na 28 milij., dohodek iz pristojbin, kolekov od 11 $\frac{1}{2}$ na 35 milijonov gld.

Užitninski davek, ki je l. 1867 znašal le 12 milijonov gld., znaša v l. 1893 že 66 milijonov, ne-
vstevisi nov davek na pipo, ki znaša 20 milijonov, in ta pomnožitev izvira iz sledečih vžitnin.

Davek na žganje l. 1868 znašal 5 $\frac{1}{4}$ mil. l. 1893 32 m.

"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

Koliko novih železnic si je v tej dobi Ogerska zgradila, nam kaže številka 213 milijonov gld., katere je za obrestno garancijo raznim železnicam tekom dveh desetletij izplačala. Ne da se pa tajiti, da si je Ogerska s svojimi železnicami osigurala izvoz svojih pridelkov in da ima povsem v oblasti tarife na železnicah v prid domači produkciji vrejevati. Zнала si je osvojiti Reko kot primorsko pristanišče, žrtvovala je ogromne srote v to, vedela si je prisvojiti svoje parobrodovje „Adrijo“, s katerim se je oprostila od avstrijskega Lloydja. Oglejmo si, kako je ogerska vlada pospeševala razvoj novih obrtniških-tovarniških podjetij. Vsak korak, celo delovanje te vlade meri dosledno na to, v Ogerski vpeljati tudi vsakovrstno obrt ter s tem se povsem oprostiti od matere zemlje, stare Avstrije. To pa je tudi dokazati mogoče.

Izdala je zakon, s katerim se zagotavlja najraznovrstnejše olajšave in prednosti podjetnikom, ki ustanove nove tovarne, obrtnije, ki niso še v Ogerski doslej delovale. Oproščene so take tovarne hišnega davka za dobo 15 let, oproščene so kolekovin, prepisninskih pristojbin; dobivajo n. pr. sol skoro za-
stoj.

Kako silno pospešuje vlada večje tovarne, nam kaže sledeče. Osnovala se je družba za osnovo velike tovarne za izdelovanje orožja in municijskih tva-
rin. Vlada darovala je delniški družbi 1 milijon kva-
dratnih metrov sveta; zagotovila ji je za dolgo dobo let oproščenje colnine za izvažane njene izdelke; ob
jednem ji zagotovi brambovski minister takoj obilen
zaslužek in naroči 180.000 repetirk po 34 gld., kar
znaša 6.170.000 gld.

Kako daleč segajo olajšave, naj kaže že skoro
smešno pospeševanje izvoza klobas in salami, ki vži-
vajo vse le mogoče olajšave. Pa tudi v finančijel-
nem oziru skuša pospeševati domačo industrijo s
tem, da oprošča finančne institute — denarne banke
— za dobo 15 let od prihodninskega davka za vsa
ona kapitalija, katera izposojuje tovarnam. Ni čuda
torej, da rastejo tovarne kakor gobe po gorkem
dežju in osobito židje so, ki kaj radi investirajo svoj
denar v taka podjetja. Da vlada kupuje za državne
potrebščine, za vojaštvo itd. vse le pri domačih fa-
brikantih, je umevno, in tu pač v srce zaboli, ko
človek pomisli, kako se pri nas godi.

Pa tudi za domač naraščaj zvedenih tehnikov,
obrtnikov skrbi ogerska vlada v polni meri. V po-
slednjih desetih letih osnovala je 422 novih obrt-
nih šol.

Kako pazljivo zasledujejo ogerski ministri raz-
voj obrtnije, nam kaj lepo kaže sledeča dogodbica.
Neki dunajski tovarnar skušal je najti svojim pridel-
kom izvoz v Ogersko in pisal merodajnemu možu
na Ogersko. Ta mu odgovori, da sprejme ponudbo
in mu zagotovi dobavo za deset let, pa pod pogo-
jem, da osnuje tovarno na Ogerskem in tam izdeluje
blago. Dunajski tovarnar odkloni povabilo trdeč, da
zamore tako nizko ceno svojim pridelkom le iz tega
ozira nastaviti, ker ima tu tovarno že amortizirano
in obilo kuriva po nizki ceni na razpolago. Toda
ogerski prijatelj mu piše, da mu hoče vlada vse le
mogoče olajšave dati in res se poda Dunajčan v

Budimpešto k ministru za trgovino in obrt, katerega
pa ne najde, ker je bil v ministerskem posvetu. Ko
se vrne, sporoči mu njegov tajnik o obisku dunaj-
skega obrtnika in minister zagradi klobuk ter hiti v
gostilno, kjer si je vzel stanovanje dunajski tovar-
nar, da ga poišče. Kako se je ta začudil, ko vidi
ministra vstopiti in ta mu reče: „Tu se ravna, da
pridobim domovini svoji podjetnika za novo tu pre-
potrebno obrt“ itd. In pri nas? Molčimo.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. decembra.

Pogodba z Ogersko. V nedeljo je zboro-
vala pod predsedstvom princa Švarcenberga osred-
nja zveza čeških kmetijskih društev ter se posveto-
vala o pogodbi z Ogersko. Tajnik praške trgovske
zbornice, dr. Fort, naglašja, da je nova pogodba le
tedaj mogoča, ako Ogri prevzemo večji odstotek
skupnih državnih troškov. Grof Kolovrat je opozar-
jal, da se struna ne sme preveč napenjati. Vspre-
jeta je bila soglasno resolucija, da mora Avstrija
odpovedati Ogrom sedanjo carinsko zvezo in da mo-
rajo Ogri z ozirom na dejanske gospodarske in
finančne razmere obeh državnih polovic prevzeti več
skupnih troškov. V tem smislu odpošlje zveza vladi
utemeljeno spomenico.

Katoliška ljudska stranka. Mnogi listi
poročajo, da je nova katoliška ljudska stranka, ki
se je ocepila od konservativnega kluba, proglasila
kot svoje glasilo na Dunaju že 26 let izhajajoči
„Volksblatt für Stadt und Land“. Ta list je te dni
sam pisal, da bode vse izjave dobival naravnost od
klubovega vodstva. List izhaja sedaj trikrat na teden,
in postane nekda dnevnik.

**Nasledki volitve v Stopavi na Oger-
skem.** Poročali smo že, da je vsled 36urnega ne-
prestanega bivanja v dežju in snegu zbolelo nad
60 katoliških volilcev. Katoliški listi na Ogerskem
sedaj nabirajo mile darove za pomoč tem milovanja
vrednim revežem, da bi se ozdravili in rešili svoji
družini in domovini. Ti ubogi slovaški kmetje —
pravi oklic — so se borili kakor junaki, in so vredni,
da jih oskrbujemo v njih boleznih, katero so si na-
kopali spolnujoč svojo najsvetejšo državljansko pra-
vico. — Poleg že naštetih krivic, ki so se godile
pri tej volitvi, omenimo, da je vlada odstavila od
službe vse one učitelje, ki so glasovali za kandidata
katoliške ljudske stranke ter da je prenehal vsled
tega pouk po šolah, ker v naglici ne morejo dobiti
drugih učiteljev. — Lepa svoboda in še lepša skrb
za šolo!

Italija. Do 23. t. m. se iz Napolja odpelje
v Afriko deset bataljonov pešcev in štiri baterije.
Ti vojaki imajo nalogo, da pomnože posadki v Adi-
gratu in Azmari. Pozneje pa vlada odpošlje 12 do
15.000 mož, da prično ofenzivo proti sovražniku,
ki se počasi bliža italijanski naselbini. Vse stranke
so jedine, da mora Italija rešiti svojo čast. Kato-
liški mestni zastopi v Genovi, Benetkah in Napolju
so izrazili svojo zahvalo italijanski armadi in kato-
liški klub rimskega mestnega zastopa je v spomin
palim vojakom naročil slovesno sv. mašo, pri kateri
bode siktinska kapela pela Palestrinov „requiem“. Navdušenje je gotovo veliko, toda ne brez skrbi. Preje sta vlada in zbornica popolnem zidala na ge-
nerala Baratierija, a to zaupanje se topi ko sneg
na solnce. Še danes ni znano, koliko vojakov je
palo pri Ambra-Aladji. Javno mnenje se obrača
proti vnanjemu ministru Blancu; Cavallotti je v ne-
deljo v zbornici zahteval, da odstopi, pritrjevali so
mu celo nekateri desničarji.

Španija. Jako nevesela poročila prihajajo s
Kube. Vstasi vidno napredujejo, izogibljejo se odlo-
čilnim bojem ter v manjših trumah zaigajo poslopja,
pustošijo polja, rušijo železnice ter širijo strah med
prebivalstvom. Maršal Martinez Campos je nekda že
obupal, da bi z orožjem zadušil vstajo, in svetuje
vladi samoupravo na Kubi. Toda vlada noče slišati
o premirju, dokler španjska armada ne dobi večje
zmage.

Turčija. Sultan je v največji zadregi. Od
jedne strani pritiskajo nanj zastopniki držav, naj
hitro naredi mir in red v državi, a na drugi strani
nima sposobnih mož, ki bi mogli, tudi ko bi hoteli,
ustreči zahtevam. Sultan misli zopet Kiamil-pašo iz
Smirne poklicati v Carigrad, toda Kiamil je odklonil,
č. š., da je bolan. Na Kreti se ponavljajo krvavi boji
med turškimi vojaki in krščanskim prebivalstvom.

Nedavno je bilo 160 Turkov ubitih in ranjenih. Vo-
jaki so bežali proti Kaneji ter mej potjo pomorili
več krščanskih deklet.

Socijalne stvari.

Kmečko vprašanje.

Sloveči češki socijalog duhovnik Rudolf Vrba
je te dni izdal lepo novo delo o kmečkem vpra-
šanju. Ta knjiga je popolnoma predelan drugi
natisek istega pisatelja knjige „o ohranjenju kmeč-
kega stanu“, ki jo je izdal pred nekaj leti (1889).
Predno si ogledamo novi plod bogatega znanja Vr-
bovega, naj opozarjamo, da orje blagi češki du-
hovnik ledino. Na svojo pest, brez vsakršne pod-
pore proučava socijalno vprašanje, piše in — tudi
sam zaklada svoje spise. Drugače ne gre. Ne-
katerim možem že zdaj ne more v glavo, zakaj naj
bi se mirni državljani vtikali v zavito družabno
vprašanje in zakaj ne bi raje tiho in krotko preče-
meli svojega življenja.

Res je precej večji trud poslušati vse dobro-
hotne svete in opomine, prebijati led pri „občin-
stvu“, nego vglabljati se v težki resni študij. Zato
pa menimo, da je dolžnost češki večjih Slovencev,
da si naroče omenjeno knjigo sebi v pouk, pisa-
telju pa — v tolažbo. Vse prednosti Vrbovih del
opažamo tudi v tem najnovejšem in po našem me-
nenju najpomembnejšem.

Jasna misel, jedrnata beseda, ljubezen do pred-
meta, pred vsem pa gorka vdanost do matere vseh
zatirancev — katoliške cerkve, diči ta spis. Osem
oddelkov ima knjiga. V prvem nam popisuje vzroke,
zavoljo katerih propada kmečki stan. V drugem nam
riše svetovne zakladnice v severni Ame-
riki, Kanadi, Argentini, Indiji, na Romanskem in
Ruskem. V tretjem ocenjuje našo trgovinsko
in carinsko politiko, ozirajoč se v zlasti na
neugodnost zveze naše državne polovice z Ogersko.
V četrti slika kmečki stan v srednjem veku,
v petem zemljiški davek, v šestem obravnava
dedno pravo, v sedmem govori o kreditu
in o organizaciji kmečkega stanu, popisujoč
vzlasti blagodejni vpliv Raiffeisenovih posojilnic, v
osmem pa opisuje še mnogo za kmečki stan važnih
vprašanj n. pr. o šoli, o zavarovanju za starost, o
domovinski pravici, o veri, o tisku, o nedeljskem
počitku, o sadežnih borzah, o militarizmu, o pogub-
nosti žganjepitja, o poljedelskih delavcih, o raz-
merju kmečkega stanu do politike.

Lepa vrsta! Tem lepši pa se zdi bralcu, ki
vidi, s kako lahkoto obravnava pisatelj vsa ta vpra-
šanja. Dveh važnih stvari se pisatelj naravnost ne
dotika, namreč vprašanja o obveznem dežel-
nem zavarovanju in o kartelih, ki
vzlasti v sladkornem velikem obrtu grozno škodu-
jejo češkim in moravskim kmetom. Kakor pravi sam
v kratkem predgovoru, je ti dve vprašanji obdelal v
svoji knjigi „Povaha modernih kapitalu“ in jih
zato ni maral ponavljati.

Najlepše se pa vidi blagi namen pisateljev iz
njegove konečne opazke (str. 192), kjer pravi: „Zelo
koristno bi bilo, da bi naša stranka prirejela preda-
vanja o kmečkem vprašanju in podpisani rad ustreže
željam naših društev in rad prevzame predavanja,
če se mu to naznani.“ Izvrstno, tako je prav! Bla-
gemu pisatelju ni dovolj, da piše brez dvojbe v
svojo izgubo knjige, on hoče s svojim znanjem na
vsak način mej ljudstvo. Tako mu vелеva blago srce.
Z Vrbovo knjigo hočemo v preglednem izpisku se-
znauti Slovenceve bralce.

a) Vzroki propadu. — Prvi vzrok kmečkemu
propadu je kapitalistični družabni red
in z njo združena predajnost zemljišča, slobodno za-
dolževanje, dedno pravo, ogromna javna bremena,
veliki davki, vedno nižje cene za poljske pridelke.
Drugi vzrok je lastna krivda.

Krog leta 1870 so se na mnogih krajih kmetje
brez potrebne znanosti in brez nujne previdnosti
lotovali stvari in vtikali v podjetja, katera so jih
pokopala. Tako so si n. pr. mnogi češki kmetje po-
stavili svoje sladkornice, katere so potem prišle ži-
dom v roke. Benies, Ellbogen, Bondy, Beer in drugi
gospodarijo v tvornicah, ki so jih kmečki groši se-
zidali in ubogi kmet jim mora dovažati peso po
tisti ceni, katero mu narekavajo. Milijoni domačega
premoženja so šli po vodi.

*) Otázka zemědělská. Uvahy o zachování stavu rolní-
ckého. Podává Rudolf Vrba. V Praze. V komisi Fr. Rívnáče.
Nákladem vlastním. Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Ko-
trba. 1896. Cena 1 zl. 20 kr.

**) V Praze 1892. Cena 1 zl. u Rívnáče.

Vrh tega je časov duh otroval naše kmete. Lažiliberalni časopisi so je skvarjali, laskali se jim, a pri tem niso ganili niti z mezinčcem, da bi je bili varovali škodljivih sovražnikov. Labkomiselnost, nepredvidnost, mržnja do domače zemlje se je širila. Mnogo jih je pozabilo, da je jednostavno, trezno življenje nad vse in jih odpadlo od vere in pobožnosti svojih prednikov. Sedaj se ogiblje cerkvam, išče svoje hrane v lažiliberalnih, goljufivih, požidovljenih časopisih. S tem izgublja svojo нравno silo, oddaja se pijanstvu, igri, potratnosti v obleki in domačem življenju.

Kmečki kraj se vidi le še v muzeju. Duhovnik in sploh nobena oblast se ne spoštuje več; nemir vlada v družinah, uravna propalost se širi mej mladino.

Po tisku so dobili največji vpliv na kmečko ljudstvo laži-slobodomiselni ljudje, ki se sicer ne menijo za kmeta in ne poznajo njegovih potreb — dva najstprocentni njegovi prijatelji.

Dne 6. aprila 1891 je izpregovoril posl. Rudolf Treybel pomenljive besede o stanju češkega kmeta:

„Gospodje, vredno je pozornosti, kako je oslabljen srednji stan v češkem kraljestvu. Kmetiskih posestev od 10—1000 juter je 150.451. To so prava posestva. Kajtarjev in kočarjev, ki imajo od 5—1 jutra, je 417.857. Posestnikov, ki imajo manj nego jedno jutro, je 298.860. Te številke dokazujejo, da srednji kmečki stan ni več tako močen, kakor je bil. Polovica ljudi na Češkem se živi s poljedelstvom, daljna četrt celega naroda se pa živi s poljedelskim obrtom“.

V planskem in nepomuškem okraju je grozna revščina. Mnogo posestnikov je zapustilo svoja posestva in šlo na tuje iskat si zaslužka. Njihovo zemljišče je popolno zapuščeno.

Polje sicer še vedno rodi; dobrotljivi Stvarnik še vedno pošilja solnce in dež; on skrbi, kakor vedno, tudi za najmanjšega črvička. Clovek, prirodni kralj, pa glada gine v pomanjkanju vira. To je družabna bolezen, kateri je treba zdravila. (Dalje sledi.)

Slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja za 1 1895.

Ocenili Cirilski.

(Dalje.)

Pesmica „Povsod si Ti“ (zl. dr. M. Opeka) nam lepo opisuje Božjo vsegapičujočnost, „Resje in bilje“ (zl. A. Medved) pa nam podaja nekaj krasnih mislij v prav mični obliki. Manjše vrednosti je na str. 36 pesmica „Nedelja“ (zl. L. Črne); pesnik nam ne podaja nobene nove misli, pač pa več nečistih rim.

„V spomin šeststoletnice prenosa sv. hišice Marijine na Trsat in Loreto“ napisal nam je o. Marijan Sirca daljši spis „Trsat in Loreto“, v katerem nam prav lepo opisuje svečanosti, ki so se zadnja leta vršile na imenovanih dveh krajih; obširneje nam pa poroča o romanju Hrvatov in Slovencev v Loreto, ki se je vršilo meseca junija t. l. Nas pred vsem zanima slovanska kapela, katero menijo sezidati v lovretanskem svetišču sosebno v ta namen, da bi se naši razkolni bratje povrnil v naročje sv. katoliške cerkve. Dragi Slovenci! podpirajmo tudi mi to blago delo, da tudi mi s svojimi milodari nekoliko pripomoremo v to, da se tem preje zgradi ta za nas prezanimiva kapela sv. Cirila in Metoda! — Spis bode izvestno ugajal prav dobro.

„Rejenčeva osveta“. Povest. Spisal Janko Kersnik.

Bilo je l. 1809, Francozi so zasedli Kranjsko. Nekega večera potrk na vrata Svetlina, premožnega kmeta v dobski županiji slabotna žena, z dojenčkom na rami. Svetlin jo gostoljubno sprejme pod streho; ko pa zjutraj išče svojih dveh gostov, najde dete samo. Blagosrčni mož je obdrži kot rejence pri hiši, je krsti za Andreja in mu da svoj priimek: Svetlin. — 25 let mine od tega dogodka. Andrej je dorastel v krepkega mladeniča; Svetlin pa je izročil vso svojo kmetijo zetu. — Le-ta in Andrej se ne razumeta, in ko si prideta pri neki priliki nekaj navskriž, izroči ga gospodar biričem, ki ga vtaknejo v vojaško suknjo. Mine 30 let. Na Svetlinovem domu se je vse spremenilo; kmetija je prešla v tuje roke. Nekega dne izstopi v vasi „star gospod“ (56 letni mož še ni baš imenovati „star“) in povprašuje po Svetlinovih; na domu pa najde samo tuje ljudi in jih bogato obdari. — Zopet mine 30 let. Potres je hudo razdejal vso kranjsko deželo, posebno pa dobsko županijo. Tu dojde nekega dne na dobskega župana nakaznica na 300 gld., katera svota naj se

razdeli mej dobske župljane. Poslal pa jo je — Doktor Svetlin, sin onega Andreja, kateremu so bili vaščani prizadejali toliko krivico. — Tako sta se maščevala rejence in njegov sin.

Zadnje poglavje je g. pisatelj najbrže dodejal, ko je bila povest kot taka že končana. Le-ta spis nam po svoji motivaciji ne ugaja tako kakor nekatere povesti istega g. pisatelja v prejšnjih koledarjih. Tudi so osebe slikane precej nejasno.

„Nadvojvodi Albrehta in Viljema“, ta dva znamenita uda naše svetle cesarske redovine, sinova slavnega nadvojvoda Karola, nam prav lepo opisuje Sevnican. Zlasti življenje in delovanje Albrehtovo nam opisuje obširneje, njegove zmage pri Mortari, Novari in Kustoci celo preobširno. Ljudstvo se ne zanima za obširno opisovanje krajev, katerih ne pozna.

Isti gospod pisatelj (profesor Iv. Vrhovec), ki je pred leti o priliki potresa v Zagrebu priobčil zanimivo in poljudno razpravo o potresu, podaja nam tudi letos prav poljuden spis: „Velikonočni potres v Ljubljani in nje okolici“. Istotako je tudi naš pesnik, dr. Mih. Opeka, zložil prav mično pesmico: „O potresu (14. mal. travna 1895)“.

Gospod Ivan Strukelj nas je tudi letos razveselil s svojim šaljivo-poučnim spisom: „Malo potrpi-mo“. V njem nam v več prizorih slika priazne odnošaje mej dvema sosedoma, Mirovcem in Veselinom, ki se oba ravna po zlatem pravilu: Malo potrpi-mo. Da bi si pač vsi gospodarji, posebno pa gospodinje, dobro zapomnile ta rek, ne bilo bi toliko prepira in sovraštva mej sosedi. — Gospod pisatelj je list nazval „povest“, bolje bi ga bil naslovil „slika iz kmečkega življenja“.

Dr. Ivan Križanič nam je tudi letos sestavil kratek „Razgled po katoliških misijonih“, v katerem nam v prelepih vzgledih krščanskega življenja podaja sliko katoliške cerkve mej nevernimi, večinoma še na pol divjimi narodi.

Zadnji spis: „Zakaj kmečko gospodarstvo razpada?“ zasluži, da ga vsak kmetič pazno prebere in se tudi ravna po naukih, ki jih najde v njem.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. decembra.

(Nemci in deželni zbor Kranjski.) Nedavno sta bila pri cesarju v avdienci vsprejeta baron Schwegel in grof Ervin Auersperg. Govori se, da je ta korak dveh nemških poslancev Kranjskega deželnega zbora v zvezi z imenovanjem deželnega glavarja kranj. in njegovega namestnika. Koliko je na tem resnice, ne vemo, pač pa je z ozirom na razmerje slovenskih strank v deželnem zboru kranjskem pisala večerajšna „Tagesspost“: „Den Deutschen dürfte sich unter solchen Verhältnissen manche Gelegenheit bieten, für ihr Volksthum etwas zu erreichen; möge dieselbe mit Klugheit und Nachdruck benützt werden.“ — Ali so Nemci že sedaj začeli porabljeni to priliko?

(Nezgode.) Dne 5. t. m. je padel 82letni posestnik Anton Bratovž iz Orehovce, občine št. viške v potok. Ko so ga kmalu na to potegnili iz potoka, je bil že mrtev. — Vžitoinski agent Anton Jugovic v Semzicah se je zadušil v sobi, ker je znotraj peč zakuril ter zaprl cev, potem šel spat. Drugo jutro so ga dobili mrtvega v postelji.

(Dr. Arko popravlja.) Na podlagi § 19. zakona z dne 17. grudnia 1862, št. 6. drž. zak. zahtevam, da sprejmete z ozirom na v „Slovenec“ z dne 4ega grudnia 1895, št. 279 na četrti strani mej dnevnimi novicami priobčeno notico iz Škofje Loke, „bolezen — posebno zdravnikova“, po veleui zakona nastopni popravek. Ni res, da ne kažem veselja, da bi se vojskoval s škarlatinko, davico ali drugimi boleznimi. Ni res, da sem sicer zanemarjal ali naravnost opuščal svoje dolžnosti sploh ali za časa volilne borbe. Ni res, da bi se moglo kaj takega meni dokazati in spričati. Ni res, da sem posvetil svojo zdravniško znanje izključno le nekemu tujemu bolniku sploh ali pa takemu, ki bi ne bil bolan. Ni res, da sem jaz te dni po svoji nenavadi delil miloščino ter izdajal celih 200 gld. sploh, ali tudi takim, ki niso prosili. Ni res, da je mene izvolitev našega sedanjega deželnega poslanca stala sploh kaj ali celih 200 gld. Ni res, da sem jaz ponujal komu 30 gld. za to, da bi postal Judež Iskarjot. Ni res, da sem jaz pri zadnji volilni agitaciji ponavljaje pretil možem volilcem „le počakaj, saj še pride bolezen!“ Ni res, da sem tako in podobno grozil. Ni

res, da Ločani že prej niso zaupali meni kot zdravniku. Ni res, da po zadnji volitvi nimajo zdravnikaristi, ki so volili dr. Ivana Sušteršiča, sploh ali v času, kadar jih tlačijo nalezljive bolezni. Ni res, da jaz kot zdravnik zlorabljam svojo službo sploh ali tako, kakor mi očitá omenjena notica. Ni res, da bi napram meni kot zdravniku trebalo kaj ukreniti od strani kompetentne oblasti. V Škofji Loki, dne 14ega grudnia 1895. Dr. Anton Arko. — Za ta popravek, ki ne potrebuje drugega, kakor v vsak naš stavek postaviti nikavnico, je rabil dr. Arko 10 dni in ga še dal napraviti odvetniku dr. Tavčarju. — Glede popravka samega pa za danes le to dostavimo: Ako se bomo v prihodnje z dr. Arkotem, njegovo službo in njegovo agitacijo več bavili, kakor bo njemu všeč, tega mi ne bomo krivi, ako bomo s pričami dokazali svoje trditve, tudi mi ne bomo vzrok, da bo ostal dr. Arko s svojim popravkom na laži.

(V Št. Jarneju pri Konjicah) je umrl župnik č. g. Frane Pintar. Rojen pri Sv. Frančišku blizu Gorupgrada dne 7. aprila 1825, duhovnik postal je dne 26. julija 1852, dne 20. maja 1894 so mu udani farani priredili slovesen dan, ker je obhajal petindvajsetletnico župnikovanja. Letos dne 7. julija podal se je v Špitalič, kjer so slavili praznik far-nega zavetnika (Visitatis B. M. V.). Ondi ga je zadela kap, da je leva stran trupla otrpnila; roka in noga odpovedali ste službo. Bolnik je sčasoma okreval tako, da je zopet opravljal službo, če tudi nekoliko težko. Tako je trajalo do „žegnanjske nedelje“. Sedaj se je pridružila notranja bolezen. Nekateri so sodili, da bo močno truplo bolnikovo prebolelo bolezen. Ali motili so se. Nemila smrt je blagemu gospodu prerezala nit življenja. Telesne ostanke pokojnikove shranili so v torek. Pogreb vodil je preč. g. kanonik Hajšek iz Slovenje Bistrice; nadgrob-nico je v cerkvi namestu vzbrolega dekana, vč. gospoda nadžupnika Voh-a v Konjicah, govoril velečastiti gospod šolski svetovalec in profesor Krušič, sveto mašo popeval pa je č. g. Lednik, župnik v Ločah. R. I. P.

(Novo pošto) dobili so pri Sv. Ani v Slovenskih Goricah. Ta bode v zvezi s Omerekom. Tudi v Solčavi bodo pošto odprli za nedolgo. Tako bodo od Celja do Solčave ob Savinji imele svojo pošto brez malega vse župnije (Zalec celó dve). — Marsikje si želijo pošte, ali — ne storijo potrebne reči. Za to ni treba drugo, nego primerna prošnja. Tako n. pr. je pred nekaterimi leti Novacerkev dobila poštno škriunjico, oziroma nabiralnico za pošto Celje-Vitanje; če se občina oglasi danes, ni dvombe, da bo dobila pošto. Ako želi Vrankolje, v pogledu na razmere se pošta pač nikakor ne bo odrekla. Sicer pa: Vsakdo lahko sam zna, kjer ga črevelj žuli. Podobno velja gledé pošte.

(Dvojezični napisi v Piranu.) Z Dunaja se poroča, da je bila v ponedeljek pri pravosodnem ministru grofu Gleispachu deputacija iz Pirana s prošnjo, da bi vlada odstranila dvojezične napise. Minister je odgovoril, da se mora preje posvetovati z ministerskimi tovariši, predno kaj ukrene. Predvsem mora politično oblastvo izraziti svoje mnenje. Deputacija se je oglasila tudi pri ministerskem predsedniku grofu Badeniju, ki pa je nekda odgovoril, da ni podučen o stvari, zato jim ne more dati določenega odgovora.

(Antisemitsko gibanje na Češkem.) V Pragi se je vršil pr. m. volilni shod, kjer se je razpravljalo tudi o antisemitizmu. Kapelan P. Simon je govoril o tem vprašanju kot Mladočeh in pristaš krščansko-socialne stranke. Duhovski stan, je rekel, se mora pridružiti narodnemu gibanju. Kjer se deluje za najsvetejše narodne pravice, tje mora priti tudi duhovnik in reči: Do sem, a dalje ne! Potem se je lotil antisemitskega vprašanja. „Ce pogledate na Pri-kope, koga vidite tam? (Glasovi: Zide!) Ce greste v mestni park, koga vidite tam? (Gl.: Zide!) Pojdite v drevored, koga bode tam dobili? (Gl.: Zide!) Kedo kupuje z mrvo? (Gl.: Židje!) Kedo kupuje s človeškim mesom? (Gl.: Židje!) Kedo vzdržuje v Pragi nemški kazino? (Gl.: Židje!) Kedo vzdržuje v Pragi nemško gledališče? (Gl.: Židje!) Kedo vzdržuje v češkem kraljestvu nemške šole? (Gl.: Židje!) Kedo seje razpor med češkim in nemškim ljudstvom? (Gl.: Židje!) Ali se zamoremo, nadaljeval je govornik, v takem položaju umikati

antisemitskemu vprašanju? Govornik je citiral nato besede Bismarkove nasproti židovski deputaciji, s katerimi je označil svoje stališče in očital „Nar. Listom“, da prinašajo poročila o vsakem rabinu, medtem ko ničesar ne poročajo o krščanskih dogodkih in katoliškem duhovništvu. (Zivahno odobravanje). Tako si ne bode pridobila svobodoumna stranka, kateri pripada sam, pristašev med duhovniki. Potem je razpravljala govornik o pomenu vere za narodni razvoj in priporočala krščansko ljubezen, katera bo zedinila češki narod in onemogočila upliv židovstva. (Obzor.)

(Preosnova rigorozov na vsučiliščih) obsega nastopne 4 točke: 1. Skušnje iz prirodosnanstva (evologije, mineralogije in botanike se opuste. 2. Medicinac mora, ko je bil doktorjem promoviran, jedno leto ostati v bolnišnici, predno sme izvrševati zdravniško prakso. 3. Pripravljalne skušnje se morajo izvršiti v petem semestru. 4. Jednoletni prostovoljci morajo svoje leto odslužiti v dveh 6 mesečnih oddelkih, ne da bi prekinili medicinske študije.

(Rim) 12. dec. V spomin dvestoletnice čast. P. Segnerija bila je 12. t. m. slovesna „akademija“ v vatikanski dvorani sv. Klemenca. Semeniški Leonovega ustava so v navzočnosti sv. Očeta deklamovali o raznih predmetih ozirajočih se na slavljence. Vatikanski sikatinski pevski zbor je izvrstno predaval dva koralna moteta Palestrine in Mustafovo kantato „Jubilate Deo“, ki je bila vglasbena v spomin škofjskega jubileja Leona XIII. Dvorana je bila natlačena polna; navzoči so bili okoli ljubljene sv. Očeta mnogi kardinali, razni škofi, rimska aristokracija in mnogo drugih izmed duhovnikov in svetovnih. Srce mi je bilo polno nepopisljivih čutil, ko sem v prvo pri tej priložnosti zagledal vidnega namestnika Kristusovega, ko sem čul njegov še vedno krepki glas, s katerim je h koncu nagovoril in pohvalil govornike, ter jih se svojo roko, kakor pravi oče svoje otročiče, božal po obrazih. Po človeško soditi še ni čas govoriti in pisariti o prihodnjem „conclave“ in o novem papežu, ker Leon XIII. je za svojo visoko starost še čvrst in upati je, da bo še in še v svoji veliki modrosti krmil čolnič svete cerkve.

(Najglobokejša jama na svetu.) Pred kratkim je bil deveti shod inženirjev, na katerem je poročal inženirski svetnik Köbrich o jami Parušovic pri Rybniku v Zgornji Šleziji. Dosedaj je bila najglobokejša jama Schladbach pri Merseburgu, globoka 1748'4 m., a jama Parušovic je globoka 2003'34 m. Če primerjamo kolinsko stolno cerkev, ki je visoka 140 m. z globočino te jame, spoznamo pravo globočino. Iz te jame so kopali do l. 1892 premog.

Telegrami.

Dunaj, 17. decembra. Včeraj objavljeni najvišji odlok, s katerim se zatvori nižjeavstrijski deželni zbor, je le formalen. Deželni zbor se otvori 28. t. m.

Dunaj, 18. decembra. (Državni zbor.) Danes se nadaljuje razprava o proračunu notranjega ministerstva. — Poslanec Pfeifer je govoril za narodno enakopravnost vseh narodnostij ter se pritoževal, da se pri nastavljanju državnih uradnikov prezirajo slovenski uradniki. Slovenci imajo pravico in to tudi za-se zahtevajo, da hočejo biti deležni v ustavnih zakonih zagotovljene enakopravnosti v vseh strokah javnega življenja.

Wels, 17. decembra. Nadvojvodinja Štefanija je odpotovala danes popoldne z brzovlakom v Monakovo.

Sredec, 17. decembra. Na shod made-donske zveze je došlo 50 odposlancev, mej temi tudi nekaj iz Rumunije.

Belgrad, 17. decembra. Kraljica Natalija je dospela sem danes zjutraj ob 8. uri. Vsprejema so se udeležili kralj, člani vlade, skupščina, duhovščina, častniki ter nebrojna množica občinstva.

Rim, 17. decembra. Budgetna komisija je z vsemi proti 1 glasom dovolila zahtevani kredit za Afriko v znesku 20 milijonov.

Kolonija, 17. dec. Po poročilu „Köln. Volkszeitg.“ je cesar brzojavno dovolil, da se sme pokopati kardinal Melchers v kolonijški stolnici.

Bern, 17. decembra. V soboto ponoči je pogorel kapucinski samostan v Sernenu. Škoda znaša nad 150.000 frankov. Pohoštvo se je večidel rešilo.

Carigrad, 17. decembra. Kiamil-paša je odklonil zopetno namestitev v Smirni iz zdravstvenih ozirrov.

Atene, 17. decembra. V zadnjem boju na Kreti je padlo 160 turških vojakov. Vračajoči se vojaki so pomorili več krščanskih deklet. Oskrbovalni odbor je prosil pomoči pri konzulih zunanjih držav.

London, 17. decembra. „Reuters Office“ se poroča iz Sanzibara: Karavano, broječo 1200 oseb, so napadli v neki duplini skriti vstaši ter pomorili blizu 1000 oseb. Ostali, mej njimi dva francoska duhovna, so srečno dospeli do obrežja. Poročilo pravi, da je bila to vladna karavana.

Umrli so:

16. decembra. Hedrika Wabnik, sprevodnikova hči, 20 mesecev, Tržaška cesta 28, ošpice. — Stanislav Stare, potnika sin, 2 leti, Gospodske ulice 3, davica.

Tuji.

16. decembra.

Pri **Slovci**: Hraby, Schlenk, Firtsch, Langfelder z Dunaja. — Hack iz Zagreba. — Pollak iz Boglara. — Beincofer in Pučih iz Trsta. — Eisler iz Budimpešte. — Valland iz Iglave. — Keršič z Jesenice. — Hanuš iz Prestraneka. — Moster od Sv. Ivana. — Jagodic iz Trbiča. — Atteneder iz Maribora. — Vičič iz Postojne. — Feiler iz Grada. — Comin iz Žrnjice. — Donelon iz Vidna. — Didlč iz Idrije.

Pri **Malič**: Helmsky, Breda, Bieng z Dunaja. — Loetz iz Grada. — Winzig iz Mojstrane.

Pri **Južnem kolodvoru**: Makar iz Metlike. — Badovinac iz Sočice. — Sieberl iz Trzina.

Pri **avstrijskem caru**: Kozjak iz Ljubljane.

Tržne cene v Ljubljani

dné 14. decembra

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	8 —	Špeh poven, kgr.	64
Rež, „	7 50	Surovo maslo, „	80
Ječmen, „	6 50	Jajce, jedno „	4
Oves, „	7	Mleko, liter „	10
Ajda, „	7 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso, „	8 —	Telečje „	58
Koruz, „	5 50	Svinjsko „	56
Krompir, „	2 80	Kostrunovo „	36
Leča, hktl. „	11 —	Piščanec „	45
Grah, „	11 —	Golob „	16
Fižol, „	12 —	Seno, 100 kgr.	2 40
Maslo, kgr.	90	Slama, 100 „	2 50
Mast, „	68	Drva trda, 4 kub. m.	7 50
Špeh svež, „	60	„ mehka, 4 „	5 20

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
17	9. zvečer	731.1	-0.2	sr. vzh.	oblačno	
18	7. zjutraj	732.0	-0.2	sl. sever	oblačno	1.7
	2. popol.	732.9	+1.4	sr. sevzh.	„	

Srednja včerajšna temperatura +0.2°, in za 2.0 nad normalom.

Eksekutivne dražbe.

Frana Krašovec iz Gor. Brezovice nepremično posestvo (3610 gld.), terjatev 110 in 700 gld., dné 23. dec. 1895 in 24. jan. 1896 v Kostanjevici.

Matevža Verbiča iz Cerknice polovica nepremakljivega posestva (100 gld.), terjatev 10 gld. 26 kr., dné 13. jan. in 10. febr. 1896 v Cerknici.

Jošipa Peklija iz Lukovice posestvo (2495 gld.) dné 8. jan. in 8. febr. 1896 v Ljubljani.

Franceta Tomšiča v Mal. Gaberjih nepremakljivo posestvo (1360 gld.), terjatev 100 gld., dné 8. jan. in 8. febr. v Ljubljani.

Ivana Sodčeva iz Rozalnice nepremakljivo posestvo (2045 gld.) dné 1. febr. 1896 (druga) v Metliki.

Frana Goršeta iz Spod. Vasi posestvo (2297 gld.) dné 17. jan. in 21. febr. 1896 v Ribnici.

Janeza Krašovec iz Rozalnice zemljišča (3085 gld.) dné 17. jan. 1896 v Metliki.

Franciške Mohar iz Klanca posestvo (140 gld.) dné 13. jan. in 10. febr. 1896 v Kranju.

Jožefe Androja iz St. Jerneja posestvo s pritliklinami (100 gld.) dné 23. dec. 1895 in 24. jan. 1896 v Kostanjevici.

Matiče Jerina iz Cerkve Vasi zemljišče dné 21. dec. 1895 in 23. jan. 1896 v Logatcu.

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre

Zahvala.

757 1—1

Povodom smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne hčerke

Marije Zorman

došli so nam izrazi tolažebnega sočutja, za katere se iskreno zahvalujemo. Prisrčna zahvala tudi za obilno spremstvo pri pogrebu in darovalcem lepih vencev.

V Spodnji Šiški, dné 17. dec. 1895.

Rodbina Janeza Zorman-a.

Križev pot

z ličnim okvirom vred, 95 cm. visok, popolno izgotovljen, je na prodaj za nizko ceno

65 goldinarjev.

F. R. T O M A N,

podobar in pozlatar v Ljubljani,

Križevniški trg št. 1. 746 3—2

„Sicara“

Družbinske igre

in vsakovrstne igrače, kakor tudi galanterijsko in lesnoredbarsko blago priporoča kot najpripravnejše za

božična darila

F. Stampfel v Ljubljani,

Kongresni trg, Tonhalle. 756 5-1

Doktorja Otona pl. Trnkóczy-ja

Malaga

s china in železom.

(Malage 225 gr., Cort Chin. 7 gr., Tinct. Malat. ferri 25 gr.)

Skušeno že 20 let pri krvi revnih, slabotnih, bledih, medlih odraslih in otrokih kot lahko prebavljiv china-železo preparat.

Dobiya se 733 3

v lekarni Trnkóczy-jevi
poleg mestne hiše v Ljubljani.
1 stekleničica 75 kr.

Najlepše darilo

za

godovne in svečane prilike.

Oljnat portret 85×75 cm

Antona Martina Slomška,

najfinije po najboljšem izvirniku izveden, na platno napet, v zlatih kovinsko-barok, antik-barok ter črnih zlato okrašenih okvirih po 10, 12, 15 in 18 gld. dobiva se v trgovini

D. Hribarja v Celji.

Kaj je Anton Martin Slomšek Slovincem, bilo bi preveč govoriti. Njemu se imamo zahvaliti za družbo sv. Mohora; njemu se zahvaliti za najboljšo in najlepšo pedagoški spise in domovinsko ljub-zen v nemajoče pesni. On bil je najodličnejši buditelj naroda, in najbolj vneti zagovornik pravice Slovincem. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez slike tega slavnega moža, ki je in ostane vedni ponos in dika Slovincem. 741 10—2

Konjski cvet

(pomnoženi restitucijski tok)

steklenica 1 gld., 5 steklenic 4 gld.

rabi se za drgnjenje v krepilo konjskih udov. Ta cvet, mnogo let po izkušnih živinozdravnikih in od praktičnih poljedelcev priznan kot krepljen, lajša otrplost konjskih udov ter služi v krepilo pred in v restituciji (očiščenje) po kakem trudopolnem delu.

Skušena redilna štupa za živino,
za konje rogato živino, ovce, prašiče i. t. d.

Rabi se skoro 40 let z najboljšim vspehom večinoma po hlevih, ako živinče nemore jesti; zboljšuje mleko.

Zametek z rabilnim navodom vred velja

50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

priloga in razpošilja na vse strani s prvo pošto

lekarnar 113 3

Ubalđ pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.

Prečast. duhovščini
za liturgično uporabo najbolje priporočeno
V. A. Vinding-a
v Bistrici ob Dravi na Koroškem
patentovano, na posebni način prirejeno
oglje za kadilnice
100 komadov gld. 1-80, poštni zabojček po 150, 200 in 300 komadov.
Pri naročilih blagoviti naj se posluževati nemškega ali latinskega jezika. Dobi se tudi patentovani stenj za večno luč.

Priznanje. Pri Vas naročeno in prejeto oglje za kadilnice smo porabili. Vaša iznajdba je res krasna, namenu popolnoma zadoščujoča in praktična. Blagovito mi poslati zopet zabojček s 300 komadi — Malteški redovni konvent v Pragi, III, Badgasse 4, v maju 1895. Ibl, t. č. superijor. 19 52-88

Najboljše, svetovno
črnilo za čevlje!

Kdor hoče imeti svoje obušale lepo temno-črne se lesketajoče in si je želi ohraniti trpežno, kupi naj edino le

Fernolendtovo črnilo za čevlje

o. kr. dež. priv. to-
varne. ustanov.
leta 1835 na Dunaji.

Povsod v zalogi.

Radi premnogih malovrednih ponarejanj pazi naj se natančno na moje ime: **St. Fernolendt.**

Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohranitev usnja, univerzalno nepretržno mazilo. Vsakovrstne tinte, svitla naravna črna za svitlo usnjato obušale in pisnični pečatni vosek. 10 52-49

Koverte s firmo
Katoliška Tiskarna
po nizkeje ceni.

Št. 11203.

Razpis.

V mestu Idrija je nastaniti s 1. januarjem 1896

provizoričen deželni živinozdravnik.

S to službo združeni so dohodki letnih 700 gld. in sicer je v pokritje te svote zagotovljen iz deželnega zaklada znesek 300 gld., iz občinske blagajne v Idriji znesek 200 gld. in za pet let iz državnih sredstev tudi znesek 200 gld.

Kdor sprejme to službo, je dolžan brezplačno ogledati živino in meso v mestni klavnici idrijski ter nadzorovati brez odškodovanja živinske semnje v Idriji, v ostalem sodniškem okraju pa proti primerni odškodnini po dogovoru z dotičnimi občinami.

Prosileci za to službo pošljejo naj svoje prošnje z dokazili o starosti, znanji slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški usposobljenosti

do 26. decembra 1895

podpisuemu deželnemu odboru.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 3. decembra 1895.

Trgovski pomočnik,

še-le izučen, se takoj sprejme v specerijsko prodajalnico **Jerneja Raica** v Ljubljani. 744 3-3

Priporočilna naznanila domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 18
priporoča se čast. duhovščini in sl. občinstvu za izdelovanje vsakovrstne obleke
V zalogi ima tudi narejene obleke za gospode in dečke. — Obleke od 7 gld. 50 kr. do 24 gld., površnike od 6 gld. 50 kr. do 22 gld., nepremočljive haveloke od 7 gld., 50 kr. do 12 gld., haveloke iz veljblodove dlake (Kameelhaar) od 12 gld. do 17 gld., mantile in plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri izvršujejo se točno in po poljubnem kroju. Za dobro blago se jamči.

Uradne in trgovske KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Josip Tomec
usnar in zaloga usnja
v Ljubljani
Streliške ulice
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu trpežno doma strojeno usnje za vsakovrstno porabo, po nizki ceni.

Laneni firnež
najboljše kakovosti, dobiva se pri
Adolfu Hauptmannu
tovarna za firnež
v Ljubljani, Sv. Petra cesta.
Ilustrovani ceniki potrebnih za obrtništvo, šolo in za dom zastoj in franko.
Prodaja na debelo in drobno.

Karol Dostal
tapetnik
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 31
se priporoča v najkulantnejše izvrševanje vseh v svojo stroko spadajočih del, kakor modrocev na peresih, žimnic, garnitur itd.
Cene nizke.

Janez Dogan
mizarski obrt in zaloga pohištva v Ljubljani
Dunajska cesta v Medjatosi hiši
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo izvršno urejeno
zalogo divanov, žimnic, omar, stolov, postelj itd.
Cenilniki s podobami so franko na razpolago.
Najnižje cene, izborno blago.

Valentin Šubic
podobar in pozlatar v Poljanah nad Škofjo Loko
priporoča se preč. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v izvrševanje vsakovrstnih
počobarskih del
z zagotovljenim poštenjem in solidnega dela po možno nizki ceni.

J. Kopac,
svečar v Gorici,
Voščarna Solkanska cesta 9, Gospodarska ulica
priporoča veleč. duhovščini, cerkv. oskrbništvom ter sl. občinstvu **garantirane, pristne**
čebelno-voščene sveče
kg. po gld. 2-45. Sveče slabših vrst za pogrebe in drugo uporabo prav po nizki ceni. V veliki izbiri so tudi voščeni zviti, okrašeni in preprosti po najnižji ceni.

Valentin Accetto
— zidarSKI mojster —
v Ljubljani, Opekarska cesta št. 55
priporoča se preč. duhovščini in slavnemu občinstvu, podjetnikom in društvom v vsa
— v zidarstvo stroko spadajoča dela —
bodisi novih stavb, cerkvenih in zasebnih poslopij, kakor tudi vsakovrstna popraviljanja, vzidavanja in postavljanja lončenih štedilnih ognjišč, polaganje vsakovrstnega tudi cerkvenega tlaka, vse po najnižji ceni.

Matija Horvat
čevljarSKI mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporoča se preč. duhovščini in slavnemu občinstvu v naročanja raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivega blaga od najpreprostejših do najfinišnih oblik.

JOSIP ŠUBIC
kipar v Gorenji vasi nad Škofjo Loko
priporoča se preč. duhovščini in slavnemu občinstvu za izdelovanje
kipov iz lesa in kamena, novih oltarjev iz lesa in marmor-cementa
v vsakojakem slogu; dalje v prenavljanje starih oltarjev in drugih predmetov zagotavljajoč kar najnatačnejšo izvršitev in nizko, delu primerno ceno.

Alojz Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florijanske ulice št. 7
priporoča vsakovrstno moko po različni ceni, otrobe, koruzo in koruzno moko.
Prodaja na drobno in debelo ter zagotavlja aljudno postrežbo.

Dunajska borza.

Dnó 18. decembra.			Dnó 17. decembra.		
Skupni državni dolg v notah	99	gld. 50	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	148	gld. —
Skupni državni dolg v srebru	99	55	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157	—
Avstrijska zlata renta 4%	121	25	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	191	50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99	85	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98	15
Ogerska zlata renta 4%	121	35	Tisinske srečke 4%, 100 gld.	140	—
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98	20	Dunavske vravnave srečke 5%	129	50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	975	—	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107	10
Kreditne delnice, 160 gld.	352	50	Posojilo goriskega mesta	112	—
London vista	121	—	4% kranjsko deželno posojilo	—	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	25	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	75
30 mark	11	85	Priporočene obveznice državne železnice	213	75
30 frankov (napoleonador)	9	80	južne železnice 3%	166	15
Italijanski bankovci	44	55	južne železnice 5%	131	50
C. kr. cekini	5	74	dolenjskih železnice 4%	99	50

Kreditne srečke, 100 gld.	202	gld. —	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	130	—	—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18	—	15
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	—	—
Salmovske srečke, 40 gld.	68	—	25
St. Genois srečke, 40 gld.	70	—	—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	53	—	—
Ljubljanske srečke	24	—	50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	160	—	50
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3380	—	—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	456	—	25
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	96	—	—
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	62	—	50
Montanska družba avstr. plan.	74	—	75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	150	—	—
Papirnih rubljev 100	129	—	75

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zguž. pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.